

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 7Co/2/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1316202625
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Adela Unčovská
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1316202625.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Adely Unčovskej a členiek senátu JUDr. Mariany Harvancovej a Mgr. Niny Dubovskej, v právnej veci žalobkyne: K.. S. K., R.. XX.XX.XXXX, D. S. XXXX/X, D., proti žalovanému: X.. J. K., R.. XX.XX.XXXX, D. I. XX/XX, C., W. W., zastúpený: O. J. P., I..W..V., X.: XX XXX XXX, I. I. W. A. X, D., o určenie neexistencie práva na vrátenie daru a odstúpenie od darovacej zmluvy, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III zo dňa 11.10.2018, č.k. 16C/32/2016-150, jednomyseľne takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutom výroku, ktorým súd priznal žalovanému voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, vo výške o ktorej rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku vo veci samej sa p o t v r d z u j e.

Žalovanému sa proti žalobkyni p r i z n á v a nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu v celom rozsahu zamietol (výrok I) a priznal žalovanému voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, vo výške o ktorej rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku vo veci samej (výrok II).

2. Rozhodnutie právne zdôvodnil § 1, § 470, § 137 písm. c/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len "C.s.p."), § 2 ods. 1, § 628, § 630 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka a § 34 ods. 1, § 35 ods. 1 a 2, § 36 ods. 1 a 2, § 36a zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) a vecne tým, že žalobkyňa nepreukázala naliehavý právny záujem na určení, že právo žalovaného ako darcu voči nej ako obdarovanej ad I. na vrátenie daru a ad II. na odstúpenie od darovacej zmluvy zo dňa 18.9.2008, predmetom ktorej bolo darovanie nehnuteľností na základe skutočností uvedených v liste zo dňa 16.9.2015 neexistuje, preto súd žalobu zamietol.

3. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie s poukazom na § 255 ods.1, § 262 ods. 1, 2 C.s.p. s odôvodnením, že o nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s princípom úspechu v konaní tak, že žalovanému ako plne úspešnej strane sporu priznal nárok na náhradu trov konania, pričom o samotnej výške tohto nároku rozhodne samostatným rozhodnutím, vydaným vyšším súdnym úradníkom, po právoplatnosti rozsudku vo veci samej.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku II podala žalobkyňa odvolanie. Poukázala na skutočnosť, že v konaní je na mieste postup podľa ust. § 257 C.s.p., ktorý súd prvej inštancie nebral do úvahy a neskúmal, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa. Žalobu inicioval katastrálny úrad, ktorý nesprávne vyhodnotil skutkový a právny stav medzi žalobkyňou a žalovaným a vyzval žalobkyňu na podanie žaloby pod hrozbou straty spoluvlastníckeho práva. Žalobkyňa sa s právnym názorom katastrálneho úradu nestotožnila, ako sa vyjadrila v písomnom podaní zo dňa 25.9.2015, ale pod hrozbou straty vlastníctva jeho výzve vyhovel. Postup katastrálneho úradu vyhodnotil aj súd prvej inštancie ako nezákonný. Súd prvej inštancie nezohľadnil špecifickosť konania a to, že žaloba bola zamietnutá ešte v štádiu skúmania procesných podmienok. Tie sa však v zmysle

významných legislatívnych zmien v priebehu konania menili. Žaloba bola podaná podľa ust. § 80 písm. c/ zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku a v čase začatia sporu bola prípustná. Pre žalobkyňu nebolo možné žalobu zmeniť tak, aby vyhovela i jednoznačným požiadavkám katastra i novým pravidlám Civilného sporového poriadku. Poukázala na to, že existujú aj ďalšie okolnosti hodné osobitného zreteľa spočívajúce v postoji žalovaného k sporu a k žalobkyni a jej právam. Súd nemal priznať žalovanému náhradu trov konania aj z dôvodu neprimeranej tvrdosti voči žalobkyni a rozporu s dobrými mravmi. Žalobkyňa si s dcérou musela financovať nájomné ubytovanie inej nehnuteľnosti, zatiaľ čo žalovaný ušetril na nájomnom, keď žalobkyni odopieral ako spoluvlastníčke právo užívať nehnuteľnosť a vstúpiť do nej. Napriek tomu, že žalovaný užíval nehnuteľnosť odmietal sa prihlásiť na odber elektriny, vody a odvoz odpadu s vedomím, že odberateľské faktúry sú evidované na žalobkyňu. Nakoniec žalobkyňa po úhrade nedoplatkov faktúry vypovedala príslušné zmluvy, pričom jej vznikla škoda 1.000 eur. Žalovaný vedome zhoršuje majetkovú situáciu žalobkyne a zlepšuje svoju majetkovú situáciu na jej úkor, tým, že si riadne neplní vyživovaciu povinnosť voči ich spoločnej dcére. Z uvedených dôvodov navrhla odvolaciemu súdu, aby zmenil napadnutý rozsudok v časti rozhodnutia o trovách konania tak, že žalovanému sa náhrada trov konania nepriznáva, alternatívne aby napadnutý výrok zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie.

5. K odvolaniu žalobkyne podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu vyjadrenie žalovaný v ktorom uviedol, že považuje rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu za vecne správny a dôvodný. Odvolanie je nedôvodné, nakoľko nie je naplnený ani jeden z odvolacích dôvodov, na ktoré poukazuje žalobkyňa. Poukázal na zásadu „vigilantibus iura scripta sunt“, v zmysle ktorej je výlučne na rozhodnutí žalobkyne, či bude brániť svoje práva, alebo ich stratí. Žalobkyňa je ako advokátka osobou právne znalou, preto mohla zvoliť najvhodnejšie právne prostriedky, ktorými by reagovala na výzvu katastrálneho úradu. Po preukázaní zákonných podmienok a vznikutej škody si môže žalobkyňa uplatniť náhradu škody voči katastrálnemu úradu, čo však nie je predmetom tohto konania rovnako ako skutočnosti, ktoré žalobkyňa označila za dôvody hodné osobitného zreteľa, na základe ktorých súd prvej inštancie nemal priznať žalovanému nárok na náhradu trov konania. Záverom uviedol, že podľa jeho názoru nie sú dané odvolacie dôvody a navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil.

6. Žalobkyňa sa k podanému vyjadreniu žalovaného nevyjadřila.

7. Odvolací súd preskúmal vec, v ktorej je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 378 ods. 1, § 379, § 380 C.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

8. Podľa § 255 ods. 1 C.s.p., súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

9. Podľa § 257 C.s.p., výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

10. Z obsahu predloženého spisu vyplýva, že žalobkyňa so žalovaným uzavreli dňa 19.9.2008 darovaciu zmluvu, ktorou žalovaný ako darca previedol na žalobkyňu spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnostiach v katastrálnom území Vinohrady, obec Bratislava v podiele 4/6 k celku. Listom zo dňa 16.9.2015 právny zástupca žalovaného oznámil žalobkyni zánik darovacieho vzťahu s uvedením dôvodov zániku. Odo dňa 16.9.2015 žalobkyňa nemá prístup k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom darovacej zmluvy. Dňa 23.9.2015 prostredníctvom právneho zástupcu požiadal žalovaný Katastrálny odbor Okresného úradu v Bratislave o zápis vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam záznamom. Žalobkyňa spochybnila platnosť odstúpenia žalovaného od darovacej zmluvy a Katastrálny úrad Okresného úradu v Bratislave jej zaslal výzvu zo dňa 30.11.2015, v ktorej jej uložil, aby v lehote 60 dní predložila potvrdenie o podaní žaloby pre neplatnosť vykonaného jednostranného úkonu darcu, v opačnom prípade katastrálny úrad vykoná zápis vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v prospech žalovaného, tzn. na ujmu žalobkyne. Na základe uvedeného podala žalobkyňa na súde prvej inštancie žalobu, ktorou sa domáhala určenia neplatnosti odstúpenia žalovaného zo dňa 16.9.2015 od darovacej zmluvy.

11. Pri náhrade trov konania je v ustanovení § 255 ods. 1 C.s.p. premietnutá zásada úspechu v spore ako podstatné kritérium pre priznanie náhrady trov konania. Ustanovenie § 257 C.s.p. predstavuje odchýlku od zásady úspechu v spore (§ 255) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1), keď súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Znamená to, že súd nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu na náhradu trov konania, aby tieto trovy nahradila protistrane. Dôvody hodné osobitného zreteľa sú generálnym dôvodom pre nepriznanie náhrady trov konania. Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania vyžaduje kumulatívne splnenie podmienok, ktorými sú dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové,

zárobné a iné pomery všetkých účastníkov konania a všímať si aj okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní (R 24/1964). V ustanovení § 257 C.s.p. je tak stanovený jediný zákonný postup ako procesne úspešnej strane konania nepriznať náhradu trov konania, pričom povinnosťou súdu je ex offo skúmanie existencie podmienok v zmysle ust. § 257 C.s.p. t.j. dôvodov hodných osobitného zreteľa.

12. Žalobkyňa v odvolaní namietala, že okolnosťou osobitného zreteľa na ktorú mal súd prvej inštancie pri rozhodovaní prihliadať bola skutočnosť, že konanie neiniciovala ona z vlastnej vôle, ale na výzvu katastrálneho úradu. Odvolací súd je toho názoru, že v konaní sa síce preukázalo, že katastrálny úrad nepostupoval správne, keď vyzval žalobkyňu na podanie žaloby, avšak bolo výlučne vecou žalobkyne aký spôsob ochrany svojich práv zvolí. Ak žalobkyňa s výzvou katastrálneho úradu nesúhlasila, prípadne nepovažovala postup katastrálneho úradu za zákonný, mohla sa domáhať ochrany prostredníctvom správneho súdnictva. Odvolací súd nepovažuje za relevantné ani tvrdenie žalobkyne, že žaloba bola podaná podľa ust. § 80 písm. c/ zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku a bola v čase jej podania prípustná až kým nedošlo k zmene právnej úpravy. Súd prvej inštancie žalobkyňu po zmene právnej úpravy vyzval, aby sa vyjadrila či trvá na pôvodnom znení žalobného petitu, pričom žalobkyňa na základe výzvy súdu navrhla zmenu žaloby a zmenila pôvodný žalobný petít o určenie neplatnosti právneho úkonu - odstúpenia od darovacej zmluvy alebo vrátenia daru tak, že formulovala petít na rovnakom skutkovom a právnom základe v tom zmysle, že sa domáhala určenia neexistencie práva žalovaného ako darcu voči žalobkyňi ako obdarovanej ad I. na vrátenie daru a ad II. na odstúpenie od darovacej zmluvy zo dňa 18.09.2008, predmetom ktorej bolo darovanie špecifikovaných nehnuteľností na základe skutočností uvedených v liste zo dňa 16.09.2015. Žalobkyňa bola o zmene právnej úpravy zo strany súdu informovaná a nič jej nebránilo na výzvu súdu zmeniť žalobu a domáhať sa určenia práva k nehnuteľnosti s odvolaním sa na zmenu právnej úpravy, týkajúcej sa procesnej prípustnosti žalôb. V zmysle vyššie uvedeného je zrejmé, že podanie určovacej žaloby o neplatnosť právneho úkonu (o určenie neexistencie práva na vrátenie daru a odstúpenie od darovacej zmluvy) nebolo jedinou možnosťou žalobkyne ako brániť svoje práva, práve naopak žalobkyňa mala možnosť výberu iných prostriedkov právnej ochrany. Z toho dôvodu nemožno považovať neúspech žalobkyne v konaní za následok nezákonnej výzvy katastrálneho úradu. Námietku žalovanej o vzniknutej škode spôsobenej nezákonnou výzvou katastrálneho úradu nemožno považovať za dôvodnú. Účelom práva na náhradu trov konania nie je kompenzovať výdavky vzniknuté v dôsledku nesprávneho postupu orgánu verejnej správy, tie si môže žalobkyňa uplatňovať v zmysle zákona 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov.

13. Odvolací súd dospel k záveru, že v konaní neboli preukázané ani iné okolnosti hodné osobitného zreteľa. Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon bližšie nešpecifikuje. Možno ich však zhrnúť ako neprímeranú tvrdosť, podiel oboch strán na vzniku a priebehu sporu, povahu a okolnosti sporu, zložitost' doposiaľ neriešenej právnej problematiky, zložitost' prípadov výkladu medzinárodnej zmluvy, osobné pomery strán sporu, prípadne nízky príjem (Uznesenie Ústavného súdu SR z 24. 10. 2019, sp. zn. IV. ÚS 83/2019). Žalobkyňa v konaní nepreukázala nízky príjem, ale len poukázala na pohľadávky voči žalovanému (výživné, nájomné, nedoplatky za elektrinu, vodné, stočné ...). Odvolací súd v tejto súvislosti odkazuje na nález Ústavného súdu ČR I. ÚS 2862/07, v zmysle ktorého ustanovenie § 257 C.s.p. neslúži na zmierňovanie alebo odstraňovanie majetkových rozdielov medzi stranami. Účelom náhrady trov konania nie je nahradiť žalobkyňi nevyplatené výživné ani iné pohľadávky voči žalovanému. Dôvody hodné osobitného zreteľa predstavujú výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok i zo zásady zodpovednosti za zavinenie. Aplikácia ustanovení o náhrade trov konania by mohla v niektorých (výnimočných) prípadoch viesť k nežiadúcej tvrdosti a ustanovenie § 257 C.s.p. dáva súdu možnosť takúto neprímeranú tvrdosť zmierniť, čo v tomto konaní nebolo preukázané. Odvolací súd je toho názoru, že aplikácia ust. § 257 C.s.p. by v tomto prípade viedla k obchádzaniu a nadužívaniu výnimky, čo je v rozpore s jej účelom a zmyslom. To, že žalovaný podal návrh na vklad do katastra nemožno považovať za jeho podiel na vzniku a priebehu sporu, nakoľko sa jedná o jeho právo a nemohol vedieť, že katastrálny úrad bude postupovať nesprávne. Žalovaný nekonal v rozpore s dobrými mravmi ani v úmysle poškodiť majetkovú situáciu žalobkyne, nie je preto spravodlivé, aby bol „sankcionovaný“ nepriznaním nároku na náhradu trov konania, aj vzhľadom na to, že v konaní sa z pozície žalovaného len bránil proti žalobe podanej žalobkyňou. Žalobkyňa bola v konaní neúspešná, z dôvodu že nepreukázala naliehavý právny záujem na určení neexistencie žalovaného práva, preto je spravodlivé, aby ako neúspešná strana nahradila trovy konania úspešnému žalovanému.

14. Vo vzťahu k ostatným námietkam odvolateľky odvolací súd uvádza, že podľa už konštantnej judikatúry súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho,

aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a podobne). Preto na zostávajúcu odvolaciu argumentáciu odvolateľky odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

15. S poukazom na uvedené odvolací súd ustálil, že odvolacia argumentácia žalobkyne nebola spôsobilá zmeniť správnosť záveru súdu prvej inštancie a odchyliť sa tak od zásady úspechu v spore, nakoľko v prejednávanej veci nebol daný dôvod na postup podľa ustanovenia § 257 C.s.p.

16. Na základe uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti (vo výroku o trovách konania) ako vecne a právne správny podľa § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdil.

17. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 255 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 C.s.p. a nárok na ich plnú náhradu priznal v odvolacom konaní úspešnému žalovanému s tým, že o výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 C.s.p. po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

18. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).